

نقش بنیادهای تاریخی و فرهنگی در هویت بخشی و توسعه شهرهای اسلامی

(مطالعه موردی: شهر استانبول کشور ترکیه)

تحسین ربیعی نژاد^{۱*}، زینب کرکه آبادی^۲

۱- گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

Rabiei.tahsin@yahoo.com

۲- دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

z.karkehabadi@yahoo.com

چکیده

شهرها مانند تمامی واقعیات اجتماعی دیگر، نه موجودیت هایی فراتاریخی و فرهنگی که ریشه در تاریخ و فرهنگ و جامعه دارند، بدین جهت شهرهای مناطق مختلف جهان، به رغم شباهت هایی که در برخی ارکان و ویژگی ها با یکدیگر دارند، به جهت همین ابتنابر تاریخ و فرهنگ متفاوت، تفاوت های چشمگیری نیز با یکدیگر دارند. تفاوت هایی که فراتر از نوعیت، به فردیت آن ها اشاره دارد. با این حال با توجه به بنیادهای تاریخی و فرهنگی شکل گیری واقعیات و معارف اجتماعی، تحولی عظیم در مطالعات شهری صورت گرفت که به موجب آن ((شهرها)) جایگزین ((شهر)) شدند. در نتیجه ی این تحول، شهرهای نقاط مختلف جهان به تناسب بنیان های تاریخی و فرهنگی خود هویتی مستقل یافتند. در این مسیر بود که استعمال ترکیباتی نظیر ((شهرهای غربی))، ((شهر شرقی))، ((شهر مسیحی))، ((شهر اسلامی))، ((شهر ایرانی)) و ... بیشتر شد. در راستای همین تقسیم بندی ها مطالعات وسیعی درباره ی شهرهای اسلامی در کشورهای مختلف از جمله شهر استانبول کشور ترکیه صورت گرفت. این مقاله با هدف بررسی نقش بنیادهای تاریخی و فرهنگی در هویت بخشی و توسعه شهرهای اسلامی با استفاده از روش توصیفی - تحلیلی، ضمن بررسی پیشینه تاریخی و فرهنگی شهر استانبول از زمان گذشته تاکنون، در صدر می باشد تا از آن به عنوان راهبردی در جهت رسی دن به شاخص های هویت بخشی به این شهر بعنوان شهر اسلامی گام بردارد. نتایج نشان داد که بنیاد های اسلامی نقش اساسی در هویت بخشی و توسعه آنی شهر داشته است.

واژگان کلیدی: شهر اسلامی، استانبول، ترکیه، بنیادهای تاریخی و فرهنگی

مقدمه

با آنکه علاقه مندی بسیاری در سطوح سیاست گذاری و دانشگاهی درباره ی شهر اسلامی و ابعاد آن مشاهده می شود، اما